MÂNICERU ADRIANA
ŞCOALA GIMNAZIALĂ „VASILE CÂRLOVA" TÂRGOVIŞTE

INTRODUCERE

Limba și literatura română este o disciplină complexă care cuprinde, în manieră integrată, trei componente (*lingvistică, interrelațională, estetică și culturală).*

Noua paradigmă educațională vizează abordarea învățării din perspectivă inter- și transdisciplinară.

Sunt integrate, într-o manieră complementară, cele trei dimensiuni ale educației (*formală, informală și nonformală*), recomandându-se valorificarea experiențelor de învățare ale elevilor.

Prezentul material vine în întâmpinarea elevilor dornici să-și actualizeze cunoștințele achiziționate la orele de limba și literatura română și să-și valorifice potențialul creativ, având în vedere profilul absolventului, o persoană cu viziune, deschisă pentru inovație și creativitate, înclinată să gândească, să observe și să analizeze critic, capabilă să trăiască și să lucreze în diferite condiții și contexte sociale. Organizarea itemilor (de la simplu la complex) din cadrul fișelor de lucru oferă elevilor posibilitatea de a aborda progresiv noțiunile.

FIŞA DE LUCRU NR. 1

Se dă textul:

Se avântă, fără să mai aştepte semnalul ei de plecare. Din nou avu senzaţia că schiurile îşi pierd din greutate şi că el o ia înaintea lor, plutind sau căzând. Era o senzaţie de lumină ***intensă****. Ceva îl izbi în frunte şi îl orbi. Un moment nu-şi dădu seama dacă pluteşte mai departe sau a căzut. Pe urmă simţi că se rostogoleşte la vale, cu capul în zăpadă, cu picioarele în aer şi schiurile împiedicate unul de altul.*

Când izbuti să ridice capul din zăpadă, Nora era aplecată peste el, râzând.

-Ce s-a întâmplat? o întrebă el ***buimăcit****.*

-Nimic mai mult decât vezi: ai căzut.

-E grav?

-Nu e grav. E solemn.

Il ajută să se ridice de jos şi-l scutură de zăpadă.

-Tu râzi de mine.

-Nu, dragă Paul, vorbesc serios. Nimic nu e mai solemn la schi decât prima cădere. Schiul se învaţă căzând. Ai să cazi de aici încolo de zeci de ori, de sute de ori. Prima cădere însă asta a fost.

El se uită înapoi spre panta parcursă numai pe jumătate: lăsase în urmă dâre paralele în zăpadă, ca două şine de tren, întrerupte în punctul căderii, ca şi cum acolo schiurile ar fi sărit de pe linie.

Accidentul de Mihail Sebastian

Se cere:

1. Precizează câte un sinonim pentru fiecare dintre cuvintele:
   se avântă-.....
   senzaţie-.....
   solemn-..... .
2. Stabileşte câte un antonim pentru fiecare dintre cuvintele*:*
   intensă-.....
   buimăcit-..... .
3. Menţionează numărul de sunete din cuvintele:
   schiurile-.....
   picioarele-.....
   reci-..... .
4. Transcrie, din ultimul alineat:
   - un cuvânt care conţine vocale în hiat:.....
   - două cuvinte care conţin diftong:....., ...
5. Alcătuieşte enunţuri potrivite pentru a ilustra omonimia cuvintelor:
   -urmă:..... .
   -linie..... .
6. Construieşte trei enunţuri pentru a demonstra polisemia cuvântului *grav*:
   .....

.....

.....

7. Explică rolul utilizării cratimei din structura : *și-l scutură*.

.....

.....

8. Transcrie, din ultimul alineat, o comparație.

.....

9. Precizează tipul de narațiune din text.

.....

.....

10. Scrie o compunere, de minimum 80 de cuvinte, în care să-ți exprimi opinia despre semnificația secvenței: „*Nimic nu e mai solemn la schi decât prima cădere. Schiul se învață căzând. Ai să cazi de aici încolo de zeci de ori, de sute de ori.”* valorificând atât textul suport, cât și cunoștințele și experiențele tale.

În redactarea compunerii:

- vei avea un conţinut adecvat cerinţei;
- vei corela o idee cu o experiență din viața ta sau cu o idee dintr-o altă operă artistică;
- vei respecta precizarea privind numărul de cuvinte.

FIŞA DE LUCRU NR. 2

Se dă textul:

Privighetoarea stând într-un arbore, după obicei, cânta. Un erete văzând-o şi fiindu-i foame, se repezi după dânsa şi o prinse; şi pe când se gătea s-o omoare, privighetoarea ruga pe erete să n-o mănânce, căci nu se va sătura cu dânsa, ci dacă-i trebuie mâncare să caute alte păsări mai mari. Dar eretele mâncând-o zise:

-Nebun aş fi de-aş lăsa bucata pe care o am în mână şi aş umbla după alta care nu se vede.

Învăţătură: Foarte mulţi oameni aşa fără socoteală sunt că, în nădejdea altor lucruri mai mari şi pe care nu ştiu dacă le pot căpăta, pierd şi pe acelea ce au în mâini

Se cere:

1. Precizează modul și timpul verbelor:

   -cânta:.....

   -se repezi:.....

   - să caute:.....

2. Menționează valoarea verbului : „a avea” din structurile:

   aş umbla:.....

   am (în mână):.....,

   dar și valoarea verbului „ a fi” din enunțul „*nebun aş fi*”:..... .

3. Indică modul și conjugarea verbelor:

   căutând:.....

   văzând:.....

4. Completează tabelul:

substantivul	genul	numărul	cazul
privighetoarea			
într-un arbore:.....			
(alte*) păsări*			

5. Stabilește felul, persoana și cazul pronumelor:

pronumele	felul	persoana	cazul
văzând-*o*			
fiindu-*i*			
te poți			

6. Construiește un enunț în care substantivul „ privighetoarea” să fie în cazul genitiv, cu funcția sintactică de atribut.

   .....

7. Explică rolul utilizării celor două puncte din structura: *Dar eretele mâncând-o zise:*

   .....

   .....

8. Menționează care este figura de stil predominantă.

   .....

9. Indică două moduri de expunere utilizate în textul suport.

   .....

10. Explică, în 50-80 de cuvinte, relația dintre imagine și textul dat.

    In redactare, vei avea în vedere următoarele:

    -referirea la un element de structură (text, imagine);

    -precizarea unui element de conținut (temă, relația cu titlul, idei);

    -prezentarea unei asemănări sau a unei deosebiri între imagine și text;

    -precizarea unui element de detaliu: text-imagine.

FIŞA DE LUCRU NR. 3

Se dă textul:

Şoapta nopţii se aude suspinând încetişor;
Arborii prin întuneric dau un freamăt sunător,
Şi deodată Aurora se iveşte radioasă,
Ca un ochi ce se deschide sub o geană luminoasă.

Dulce, veselă, rozie, scumpă ca un vis iubit,
Ea-şi ia zborul peste lume de la mândrul răsărit
Şi întâlneşte-n a sa cale o copilă cosânzeană
Ce-i scăldată în năvalnic şi-n sân poartă odoleană.

S-a oprit copila tristă pe o punte de stejar,
Plânsu-i lin pe sân îi cade ca un scump mărgăritar;
Iar pârâul de la maluri smulgând floare după floare,
Le depune cu şoptire lângă albele-i picioare.

„De ce plângi? îi zice-o rază pe-a ei frunte strălucind.
Tu eşti junǎ, eşti menită să trăieşti, să mori iubind;
Pentru tine-orice durere trebuie ca să se curme…
Nouri sunt ce nu fac umbră şi dureri ce nu lasă-urme.”

*(*Vasile Alecsandri, *Puntea)*

Se cere:

1. Precizează cazul și funcția sintactică pentru fiecare dintre substantivele:

substantiv	cazul	funcția sintactică
nopții		
ca un ochi		
de stejar		

2. Construiește un enunț în care substantivul „copilă” să aibă funcție sintactică de complement prepozițional.
   .....
3. Transcrie o structură în care există un substantiv centru și o structură în care există un substantiv adjunct.
   - substantiv centru: .....
   - substantiv adjunct:.....
4. Stabilește cazul și funcția sintactică pentru fiecare dintre adjectivele:

adjectiv	cazul	funcția sintactică
luminoasă		
tristă		

junǎ		

5. Alcătuiește un enunț în care adjectivul „lin” să fie la gradul comparativ de egalitate, în cazul dativ și să aibă funcția sintactică de atribut adjectival.

   .....

6. Transcrie, din prima strofă, un substantiv articulat nehotărât și un subtantiv articulat nehotărât.
   - substantiv articulat nehotărât: .....
   - substantiv articulat hotărât: .....

7. Explică rolul utilizării punctelor de suspensie din ultima strofă a poeziei.

   .....

   .....

8. Extrage, din strofa a treia, două figuri de stil diferite.

   .....

   .....

9. Menționează două trăsături ale descrierii ca mod dominat de expunere prezent în textul suport.

   .....

   .....

10. Redactează o compunere descriptivă, de minimum 70 de cuvinte, în care să prezinți un tablou din natură la asfințit.
    În compunerea ta, trebuie:
    - să prezinți două caracteristici ale tabloului din natură;
    - să folosești un limbaj expresiv;
    - să ai un conţinut adecvat cerinţei;
    - să respecți precizarea privind numărul de cuvinte.

FIŞA DE LUCRU NR. 4

Se dă textul:

Penelope s-a uitat în jos la fața micuței femei bătrâne, deși micuță ***și*** *bătrână, n-o descriau deloc cum se cuvine. Era micuță (mai scundă decât Penelope, de fapt). Si era bătrână (ridurile ei dovedeau asta), dar silueta ei măruntă umplea aerul de energie, iar ochii îi străluceau de tinerețe. Purta o bluză cu dungulițe albe și negre și o panglică neagră legată cu o fundă largă la gât. Deasupra ei, o jachetă cu dungi mult mai late, galbene și albastre, părea veselă că nu se asorta deloc cu bluza. Creau împreună un efect înviorător.*

-Te rog, ia loc.

Femeia a desfăcut brațele larg, de parcă i-ar fi arătat lui Penelope un întreg amfiteatru de scaune dintre care să aleagă.

-Mu-mulțumesc, s-a bâlbâit Penelope.

Absența oricărui lucru pe care să se așeze n-a părut s-o deranjeze pe femeie. S-a lăsat să cadă pe nimic și a început să se legene ușor înainte și înapoi, ca și cum ar fi stat într-un balansoar.

- Eu ... eu nu văd niciun scaun, i-a atras atenția Penelope.

- Pfiu! a răspuns femeia. Să nu-mi spui că tu crezi numai în ce vezi! Cum ai putut trăi așa?

Şirul pierdut al timpului de Paige Britt

Se cere:

1. Transcrie, din primul alineat:
   - un substantiv comun bisilabic: .....
   - un substantiv comun trisilabic: .....
2. Menționează ce tipuri de pronume regăsești în următoarea structură: *Deasupra ei, o jachetă cu dungi mult mai late, galbene și albastre, părea veselă că nu se asorta deloc cu bluza*.

   .....

   .....
3. Construiește enunțuri în care adjectivul „bătrână” să fie în cazul:

   -acuzativ: .....

   -dativ: .....

   -genitiv: .....
4. Pune adjectivul „ veselă” din structura *părea veselă că nu se asorta* la toate gradele de comparație.

   .....

   .....

   .....

   .....

   .....

   .....

   .....

   .....
5. Precizează felul adverbelor din structura: „*S-a lăsat să cadă pe nimic și a început să se legene ușor înainte și înapoi, ca și cum ar fi stat într-un balansoar.*

   .....

   .....

   .....

6. Menționează modul verbelor din ultimul alineat.

.....

7. Alcătuiește enunțuri în care să integrezi:

   -un pronume personal în cazul acuzativ, cu funcția sintactică de circumstanțial de timp;

   .....

   -un pronume reflexiv în cazul dativ, cu funcția sintactică de complement indirect.

   .....

8. Explică rolul utilizării semnului întrebării din ultimul enunț.

   .....

9. Transformă în vorbire indirectă ultimele două replici din fragmentul dat.

   .....

   .....

   .....

10. Scrie o compunere, de minimum 80 de cuvinte, în care să-ți exprimi opinia despre semnificația secvenței: „*Să nu-mi spui că tu crezi numai în ce vezi! Cum ai putut trăi așa?”* valorificând atât textul suport, cât și cunoștințele și experiențele tale.

    În redactarea compunerii:

- vei avea un conţinut adecvat cerinţei;
- vei corela o idee cu o experiență din viața ta sau cu o idee dintr-o altă operă artistică;
- vei respecta precizarea privind numărul de cuvinte.